

Naapuruussopimukset Venäjän kanssa

Sopimus suhteiden perusteista Suomen ja Venäjän välillä allekirjoitettiin Helsingissä 20.1.1992 ja tuli voimaan 11.7.1992. Sopimus noudatteli samoja periaatteita, joita tuossa vaiheessa sovellettiin muihinkin Venäjän tekemiin sopimuksiin lähialueidensa valtioiden kanssa. Näihin kuului muun muassa sopimus Saksan kanssa.

Johdannossa viitattiin juuri tapahtuneisiin suuriin muutoksiin Euroopan tilanteessa mutta myös jatkuvuuteen Suomen ja Venäjän suhteissa:

” Suomen tasavalta ja Venäjän federaatio, joita jäljempänä kutsutaan sopimuspuoliksi, korostaen Euroopassa tapahtuneiden syvällisten historiallisten muutosten merkitystä, tarkoituksenaan kehittää ja lujittaa hyviä naapuruussuhteita ja kaikinpuolista yhteistyötä maittensa ja kansojensa välillä, vahvistaen osallistuvansa demokraattisen, rauhanomaisen ja yhtenäisen Euroopan rakentamiseen Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssin Helsingin päätösasiakirjan, Pariisin peruskirjan ja muiden ETYKin asiakirjojen mukaisesti, ilmaisten halunsa työskennellä kahden kesken ja yhdessä muiden maiden kanssa arktisen alueen, Pohjois-Euroopan ja Itämeren piirin hyvinvoinnin kehittämiseksi, korostaen kansojensa historiallisia yhteyksiä ja jatkuvaa tarvetta avoimeen kanssakäymiseen, vahvistaen noudattavansa tinkimättömästi oikeusvaltion periaatteita, ihmisoikeuksia ja perusvapauksia sekä kansallisten vähemmistöjen oikeuksia ja edistävänsä ihmisten välisiä yhteyksiä, antaen erityistä merkitystä demokratian ja taloudellisen vapauden kehittämiseksi, tuntien vastuunsa elinympäristönsä säilyttämisestä ja maailmanlaajuisesta, alueellisesta ja toistensa ympäristöturvallisuudesta, ilmaisten pyrkimyksensä vahvistaa kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta sekä toteuttaa oikeudenmukaisuuden, inhimillisten perusarvojen ja kestävä kehityksen periaatteita Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan mukaisesti, ovat sopineet ...”

Sopimuksen 1 artiklassa ilmoitettiin perusteet seuraavasti:

” Sopimuspuolten suhteet perustuvat YK:n peruskirjan ja ETYKin päätösasiakirjan mukaisesti kansainvälisen oikeuden periaatteisiin kuten täysivaltaiseen tasa-arvoisuuteen, pidättymiseen voimakeinoilla uhkaamisesta tai niiden käytöstä, rajojen loukkaamattomuuteen, alueelliseen koskemattomuuteen, riitojen rauhanomaiseen ratkaisemiseen, sisäisiin asioihin puuttumattomuuteen, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamiseen sekä kansojen oikeuksien samanarvoisuuteen ja itsemääräämisoikeuteen. Sopimuspuolet täyttävät vilpittömästi kansainvälisen oikeuden velvoitteet ja edistävät hyvän naapuruuden hengessä keskinäistä yhteistyökumppanuuttaan sekä yhteistyötään kaikkien maiden kanssa.”

4 artiklassa sopimuspuolet sitoutuvat pidättymään voimakeinoilla uhkaamisesta tai niiden käytöstä keskinäisissä suhteissaan. Riidat ratkaistaan rauhanomaisin keinoin YK:n peruskirjan ja ETYK-asiakirjojen mukaisesti. Sopimuspuolen aluetta ei artiklan mukaan saa käyttää hyökkäykseen toista sopimuspuolta vastaan. Jos taas toinen sopimuspuoli

joutuu aseellisen hyökkäyksen kohteeksi, toinen sopimuspuoli myötävaikuttaa ristiriidan selvittämiseen YK:n peruskirjan ja ETYKin asiakirjojen periaatteiden mukaisesti. Sotilaallisen avun antaminen hyökkääjälle kielletään.

+++

Samalla allekirjoitettiin lähialueyhteistyötä koskeva sopimus Suomen Tasavallan ja Venäjän federaation välillä yhteistyöstä Murmanskin alueella, Karjalan tasavallassa, Pietarissa ja Leningradin alueella. Sen perusteella sovittiin monista käytännön järjestelyistä.

Sopimuksen 2 artiklassa lueteltiin alat, joilla yhteistyötä harjoitetaan:

”keskinäisen kaupan edistäminen, taloudellinen kehitys, luonnonvarojen hyväksikäyttö, maatalouden ja elintarviketuotannon kehittäminen, liikenne- ja tietoliikenneyhteyksien parantaminen, tiedonvaihdon parantaminen, ympäristönsuojelu ja ydinvoimaloiden turvallisuuden parantaminen, hallinnon kehittäminen, terveydenhuolto ja sosiaaliturva, tutkimus ja tuotekehittäminen, matkailu, koulutus, kulttuuri, ystävyyskaupunki- ja ystävyyskuntatoiminta, urheilu sekä nuorison yhteydet. Yhteistyötä voidaan harjoittaa myös muilla yhteisesti sovittavilla aloilla.”

Lähteet: <http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/1992/19920008>;
<http://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsviite/1992/19920063>;
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Naapuruussopimus>.